

T.C. DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI

0907 - BY 87 - 009 - 025

İLÂHİYAT FAKÜLTESİ DERGİSİ IV

(PROF.DR. ÖMER YİĞİTBAŞI'NA ARMAĞAN)

KAYNAKLARA GÖRE SÜNNET OLMAK

Ahmet YAŞAR

Milletimizin titizlikle uyguladığı dinî bir emri açıklamamın, onun dinî mahiyeti ve tarihî seyri üzerinde durarak bir konuyu açıklığa kavuşturmanın faydalı olacağı kanaatindeyim. Üzerinde duracağımız konu : S ü n n e t o l m a k t ı r . Bu konuyu, tarih, fıkıh ve tıp gibi başlıklar altında incelemeye çalışacağız.

Kur'an'da sünnet:

Kur'an'da sünnet olmakla ilgili bir emir mevcut değildir. Ancak iki âyetin dolaylı olarak buna işaret ettiği bazı ilim adamlarınca ileri sürülmektedir.

Birinci âyet:

«Sonra da sana; doğru yola yönelerek, İbrâhim'in milletine uy! Çünkü O müşriklerden değildi, diye vahyettik.» (1)

Katade'ye göre bu âyette sünnet olma konusunda, İbrâhim'in milletine uymaktan bahsedilir. İmam Şafiî (204) ve bir kısım Malikî ulemâsının da bu görüşte olduğu nakledilir. (2)

Nitekim Şafiîler, bu âyetin s ü n n e t o l m a n ı n farz olduğuna delâlet ettiğini ileri sürmektedir. Onlara göre, bu âyetteki «İbrâhim'in milletine uy!» ifadesi, «Sana vahyedilmeyen bir konuda, İbrahim'e vahyedilmişse ona uy!» demektir. İbrâhim'in milletine de sünnet olmanın farz olduğu vahyedildiğine göre, biz müslümanlara da farzdır. (3)

İkinci âyet:

«Bir zamanlar, Rabbi İbrahim'i bir takım kelimelerle sınamış, onları

(1) en-Nahl (16), 123.

(2) Kurtûbî, el-Câmi' Li Ahkâmi'l-Kur'ân, Beyrut 1372-1962, II, 99.

(3) es-Seyyid Bekri ed-Dimyâti İânetü't-Tâlibîn 'Alâ halli elfâzi Fethi'l-Müîn, Beyrut, t. v. IV, 175

tam olarak yerine getirince; ben seni insanlara önder yapacağım» demişti. (4)

İbnu Abbas (68)'a göre bu âyette geçen «kelimeler»den asıl maksat ; temizlikle ilgili on şeydir ki, bunlar, İbrâhim (a.s.) ve milletine farz idi, bizim için ise sünnettir. Bunlardan beş tânesi baş, diğ-
gerleri de vucut temizliği ile ilgilidir.

Başla ilgili olanlar:

- 1— Bıyıkların kısaltılması
- 2— Ağzın temizlenmesi
- 3— Burnun temizlenmesi
- 4— Dişlerin temizlenmesi

Vucutla ilgili olanlar:

- 1— Tırnakların kesilmesi
- 2— Etek traşı
- 3— Sünnet olma
- 4— Koltuk altı traşı
- 5— Taharetlenme. (5)

Görülüyor ki sünnet olmak İbrâhim (a.s.) ve milletine farz kılınmıştır. Birinci âyette de ona uymamız emredilmektedir. Dolaylı da olsa bu iki âyetin sünnet olmakla ilgisi olduğu görülmektedir.

Hadîste sünnet:

Sünnet olmakla ilgili dinî tavsiyeleri daha çok hadislerde görmekteyiz. Bunlardan bir kaçını görelim:

1. «Sünnet olmak erkekler için sünnettir...» (6)
2. Resulüllah (s.a.v.) müslüman olan birine: «Küfür âlâmeti olan saçını kes ve sünnet ol!» buyurmuştur. (7)

(4) el-Bakara (2), 124.

(5) Fahrü'd-Din er-Râzi, *Mefâtihi'l-Gayb*, Tahran, (2. baskı) t.y. IV, 37-38; Kurtûbî, a.g.e. II, 97-98; Azîmâbâdî, *Avnül-Ma'bud Şerhu süneni Ebi dâvud* (Me'a Şerhi'l-Hâfız İbni'l-Kayyim el-Cevziyye) Medine, t.y. I, 83.

(6) Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, V, 75; Muhammed Hattab es-Sübki, *el-Menheli'l-Azbü'l-Mevrûd*, Beyrut t.y. I, 95; Kurtûbî, a.g.e. II, 99

(7) Ebu Dâvud, *Sünen* (tahkik; M. Mühyiddin Abdulhamit) t.y. Taharet, 129 (I, 98)

KAYNAKLARA GÖRE SÜNNET OLMAK

Bu hadis, her müslüman olanın boy abdesti alması gerektiği gibi saçlarını da tıraş etmesi gerekir anlamına gelmez. Ancak Hintli ve Mısırlı gayri müslimler, saçlarının bir kısmını hiç kesmezler tıraş olacakları zaman bile bu bölgeye dokunmazlardı. Efendimiz (s.a.v.) küfrün işareti olan bu saçın kesilmesini emretmiştir. (8)

Buhârî Şarihi Aynî (855): «tıraş ol!» emrini müslüman değilken uzattığı saçlarını tıraş edip tertemiz olmasını istediği için böyle emretmiştir, şeklinde hadisi açıklamaya çalışmıştır. (9)

3. «Beş şey fıtrattandır: Sünnet olmak, etek tıraşı, tırnakların kesilmesi, koltukaltı tıraşı bıyıkların kısaltılması.» (10)

4. «Hazreti İbrâhim seksen yaşında iken kendi kendini sünnet etti.» (11)

Sünnet olmanın tarihçesi:

Fahrüddün er-Râzî (606)'nın İbnu Abbas (68)tan naklen bildirdiğine göre, ilk defa sünnet olan, İbrahim (a.s.)dır (12) Buhârî (206) ve Müslim (261)'in rivâyet ettikleri (4) numaralı hadiste görüldüğü gibi ilk defa sünnet olan Hz. İbrâhim, seksen yaşında iken bu işi kendisi başarmıştır. (13)

Hız. İbrâhimin ihtiyar halinde bu işi yapmasının sebebi neydi? Buna neden ihtiyaç duymuştu? Şüphesizki bir peygamber her işin de Allah'ın rızasına uygun hareket eder, eder amma bu ilâhî emrin bir sebebi olmaydı. Konuyu Besnilî Alaaddin Efendi şöyle aktarıyor: «Hz. İbrahim, kavmine A m a l i k a halkıyla savaşmayı emretmişti. Neticede her iki taraftan bir çok kişi öldürülmüştü. Hz. İbrâhim kendi kavmini karşı taraftan ayırıp defnedemedi; Çünkü bir birlerinden hiç farkları yoktu. Bunun üzerine Hz. İbrâhim, müslümanlarla kâfirler arasında bir fark ol-

(8) M. Hattab es-Sübki, a.g.e., III, 226; Azimâbâdî, a.g.e. II, 21

(9) M. Hattab es-Sübki, a.g.e. III, 226

(10) Buhârî, el-Cami'ü's-Sahih, Libas, 63, (VII, 56); Müslim, el-Camiu's-Sahih, Fedâil, 50

(11) Buhârî, a.g.e. Enbiya, 8 (IV, 3); İsti'zan, 51; İsti'zan, 51; Ahmed. b. Hanbel, a.g.e. II, 322, 418, 435; el-Münâvî, Feydu'l-Kadir, Şerhu Camii's-Sağîr, Mısır 1938, I, 207

(12) Fahrü'd-Din er-Râzî, a.g.e. XX, 135

(13) Bkz. Dip not: 11

sun diye kavmine herkesin sünnet olmasını emretti. Kendisi de seksen yaşında olduğu halde kendi kendini sünnet etti.» (14)

İbnu Hacer el-Askalâni (773), ilk sünnet olayını şöyle anlatıyor: «Hz. İbrahim sünnet olmakla emredilince kendi kendini ilkel bir aletle sünnet etti bundan dolayı da çok acı çekti. Bunun üzerine Yüce Allah:

«—Sana sünnet aletini bildirecektim ama acele ettin.» buyurdu. Hz. İbrâhim;

«— Rabbim! Emrini geciktirmekten çekindim.» diye cevap verdi. (*)

Ebu Hureyre (59) derki: «Bu olaydan sonra, Kâ'be sünnet olmadan Hz. İbrâhim'in milleti tarafından tavaf edilmedi.» (15)

Hz. İbrâhim sünnet olunca, zürriyeti için bu iş, uyulması gereken bir yol olmuştur. Bütün israiloğulları arasında geçerli olan hüküm de bu idi' Hz. İsa zamanına kadar, sünnet olma işi böylece devam edip gelmiştir. Sonradan hıristiyanlardan bir gurup, tevratın hükmünü bozmuşlar ve «Sünnet olmak», kalbi bürüyen perdeyi atmaktır. yoksa cinsel uzvun derisini kesmek değildir, gibi bir hezeyan ile bu çok eski sünneti bırakmışlardır. (16)

Hz. Peygamber (s.a.v.) zamanında ise, kendileri bizzat torunları Hasan ve Hüseyin'i sünnet ettirmiş, İslâm'a girenlere sünnet olmayı emretmiştir. Aşağıda açıklanacağı gibi sünnet olmayı emretmiştir. Ayrıca sünnet olmak vâcib veya en azından terki mümkün olmayan bir İslâm şiarı olmuştur.

Sünnetli doğan peygamberler:

Şafiî kaynaklarından «İ'ane» isimli eserde, sünnetli doğan peygamberlerin sayısının on dört olduğu yazılmaktadır. İsimleri bir şiirle kaydedilen peygamberler şunlardır:

(14) Alaaddin Besnevi Efendi, Muhadaratü'l-Evâil ve Müsâmeretü'l-Evâhir Beyrut, t.y. 38

(*) el-Metâlbü'l-Âliye, y.y. I, 24.

(15) Kurtûbî, a.g.e. II, 99

(16) Bedrü'd-Din Aynî, Umdetü'l-Kâri Şerhu Sahihî'l-Buhârî, y.y. XV, 247; Kâmil Miras, Tecrid-i Sarih, Ankara 1971, IX, 112

KAYNAKLARA GÖRE SÜNNET OLMAK

1. Hz. Adem
2. Hz. Lût
3. Hz. Yusuf
4. Hz. Yahya
5. Hz. Sis
6. Hz. Mûsâ
7. Hz. Zekerıyyâ
8. Hz. Süleyman
9. Hz. Nûh
10. Hz. Hûd
11. Hz. Şuayb
12. Hz. Sâlih
13. Hz. Hanzala
14. Hz. Muhammed. (17)

Sünnetli doğan çocuklar:

Bazı çocuklar sünnetli doğarlar, bunlar tam sünnetli doğmuşlarsa, ikinci defaya ihtiyaç kalmaz ve böyle bir şey iyiye alâmettir.

Meymûnî der ki; Ahmed b. Hanbel bana: «Şurada bir adam var oğlu sünnetli doğdu diye üzülüp duruyor.» dedi. Ben de o adama; Allah seni bir sürü masraftan kurtardı diye mi üzülüyorsun? dedim. (18) Peygamber efendimizin sünnetli doğup-doğmadığı hakkında ihtilaf edilmiştir;

Ebu Nuaym (430) H i l y e isimli eserinde Resulüllah'ın sünnetli doğduğunu kaydeder. İbnu Abbas ise: «O'nu dedesi Abdu'l-Muttâlip yedi günlükken sünnet ettirip ziyafet verdi, bu arada ismini de Muhammed koydu.» demekte ise de, Ebu Ömer, İbnu Abbas'a dayandırılan bu rivâyetin garip olduğunu söyler. Ayrıca, Yahya b. Eyyub ise; «Bu hadisi aradım, ama İbnu Ebi's-Serri hariç hiç bir muhaddisin yanında bulamadım.» demekle hadisin zayıf olduğunu ifade etmek ister. (19)

İbnu Sa'd (230) ise, Resulüllah (s.a.v.)'in sünnetli ve göbeği kesik olarak doğduğunu kaydeder. (20)

Resulüllah (s.a.v.)'in ve yukarıda isimleri geçen on üç peygamberin sünnetli doğdukları tesbit edilince, artık çocuğu sünnetli doğan anne-baba, «Ayda yılda çocuğumuzun sünnet mürüvvetini görüp, ona tac giydirecektik, o da sünnetli doğdu.» demeleri yerine sevinmeliler ve bu işin mutlaka hayırlı olduğuna inanmalılar. Ahmet Münihzâde, sünnetli olarak doğanların sünnetlerine; Hitâni'l-Kamer dendiğini kaydeder. (21)

(17) es-Seyyid Bekri ed-Dimyâti, a.g.e. IV, 174; Kurtûbî, a.g.e. II, 100

(18) Kurtûbî, a.g.e. II, 100

(19) Kurtûbî, a.g.e. II, 100-101

(20) İbnu Sad, et-Tabakatü'l-Kübrâ, Beyrut, t'y' I, 103

(21) Nevzat Akaltun, 1099 Fetvâ, Ankara, t.y. 95 (Ahmet Münihzâdenin «Tağfirü'l-Hitan» risalesinin 81-87. sayfelerinden özet olarak)

Fikhî açıdan sünnet ve hükmü:

Konuyu İbnu Kudame şöyle değerlendiriyor. İslâm hukukçularının çoğunluğuna göre erkeklerin sünnet olmaları vaciptir... İbnu Abbas bu konuya titizlikle eğilerek; «Sünnet olmayanın ne haccı hac, ne de namazı namazdır» dediği nakledilir. (22) Bu, veya benzeri sözlerden olacak ki, Doğu Anadolu Bölgesinde hâlâ bazı kişiler sünnetsizlerin kestigi yenmez, ya da sünnetli varken sünnetsiz kişi hayvan boğazlıyamaz, kanaatını taşımaktadırlar.

Sünnet olmanın fikhî durumu fukahaca farklı olarak değerlendirilmiştir. Bu görüşleri şöyle sıralayabiliriz:

Şafîilere göre: Eğer sünnetli doğmamışlarsa, bülüğ çağına ermekle sünnet olmak vâcip (farz) olur. Bülüğ çağından önce velilere, bu işi yapmak vaciptir. Çünkü bülüğ çağına varmadan kişi mükellef değildir. İmam Şafîi ve arkadaşlarının delilleri şu ayet-i Celiledir: «Sonra da doğru yola yönelerek İbrahim'in milletine uy! Çünkü O, Müşriklerden değildi.» diye vahyettik. (23)

Hz. İbrâhim'in Milletine vâcip olan şeylerden biri de sünnet olmaktır. Buna uymamız da emredildiğine göre bize de vâciptir, demektedirler. (24)

Hanbelilere göre: Helâk olma korkusu yoksa vâciptir. Görülüyor ki onlar, şafîi ulemâsiyle aşağı-yukarı aynı görüşü paylaşmışlardır. Ancak dayandıkları delil farklıdır. Hanbelilerin dayandıkları delil; (2) numaralı hadistir; «Küfür âlâmeti olan saçını kes ve sünnet ol!» (25)

Malikilere göre: En meşhur görüş, sünnetin sünnet oluşudur. Delilleri; Resulüllah'ın (1) numarada geçen sözleridir. Bir kısım Malikiler Şafîi ve Hanbeli mezhebine göre hüküm vermişlerdir.

Hanefilere göre: İmam-ı Azamdan gelen bir rivayete göre, sünnet, farz değilse de vaciptir. Ancak mezhebin meşhûr görüşü: İslâm'ın şiarından olan bir sünnettir, (26) Delilleri Malikilerin dayandığı (1) numaralı hadistir. (27)

(22) İbnu Kudâme, el-Muğni (bi şerhi'l-Kebir Beyrut, t.y. I, 70; İbnu Kudâme el-Makdisi, Şerhu'l-Kebir (mea'l-Müğni) Beyruk, t.y. I, 109

(23) en-Nahl (16) 123

(24) es-Seyyid Bekri ed-Dimyâti, a.g.e. IV, 174-175; M.Hattab es-Sübki, a.g.e. I, 195.

(25) İbnu Kudâme e-Makdisi, a.g.e. I, 109

(26) es-Serahsi, el-Mebsût, Beyrut, t.y. X, 156; Kemal b. Hümâm, Fethü'l-Kadir, I, 55; el-Baberti, Şerhü'l-İnâye, VIII, 462; M. Hattab es-Sübki, a.g.e. I, 195

(27) Azimâbüdi, a.g.e., XIV, 185

KAYNAKLARA GÖRE SÜNNET OLMAK

Ş e v k â n î; bu konu da gerçek manada bu işin vâcip olduğunu gösteren bir delil yoktur. Kanaatime göre sünnet olmak sünnettir, vâcip değildir. «Beş şey fitrattandır» diye başlayan (3) nolu hadiste sayılan sünnetler gibi sünnet olmak da, vâcip değil sünnettir, der. (28)

Görüşlerin tahlili:

Sünnet olmanın vâcip olduğunu söyleyenlerin toplu delilleri:

1. en-Nahl Sûresinin 123. âyeti. İzâhı yukarda geçti.

2. Ebu Dâvud'un rivâyet ettiği (2) nolu hadis. Bu hadisteki «Sünnet ol!» emri vucup bildirdiğinden, sünnet olmak vâcip olmuştur. Ancak bu hadis z a y ı f t ı r . (29)

3. Rasulullah'ın: «Kim müslüman olursa, yaşlı da olsa sünnet olsun!» şeklindeki emri, vâcip olmasının delilidir.

Hâfız İbnu Hacer T e l h i s'inde bu hadisi kaydeder. Zayıf olduğunu da belirtmemiş, ancak hemen sonra İbnu Munzır'ın şu sözüne yer vermiştir: «Sünnetle ilgili bir haber yok ki, (neticede) ona varılsın, bir sünnet yok ki uyulsun.» (30)

4. Setr-ı avret vâcip iken, sünnet eden kişinin, bu yasak bölgeye bakmasının caiz oluşu, sünnet olmanın vâcip olduğunu gösterir. Açıklaması ve tahlili ilerde gelecektir.

5. Sünnet olmak, İslâm'ın şiarından olduğu, müslümanlarla, kâfirler arasında bir fark olduğu için vâciptir. (31) İlerde bu hususta da açıklama yapılacaktır.

İmam Hattabî, (388) «Sünnetin İslâm»ın bir işareti olduğundan bahsettikten sonra: öldürülmüş bir grup sünnetsiz insan arasında bir sünnetli bulunursa, namazı kılınır ve müslüman mezarlığına defnedilir.» demektedir. (32)

6. Cünüplükten temizlenmek için bütün vücudun yıkanması farzdır.

(28) M. Hattab es-Sübki, a.g.e. I, 195; es-Seyyid Sabık, Fıkhü's-Sünne, Beyrut 1977, I, 23

(29) M. Hattab es-Sübki, a.g.e. IV, 226

(30) M. Hattab es-Sübki, a.g.e., I, 195

(31) Bedrü'd-Din 'Aynî, a.g.e. XX, 45; İbnu Kudame, a.g.e. I, 109

(32) M. Hattab es-Sübki, a.g.e. I, 195-196

Sünnetsiz adamın, sünnet derisinin arasına suyu ulaştırması farzdır. (33) Aksi takdirde cünüp olarak kalır, bunun için de sünnet olmak vâciptir.

Sünnet olmanın sünnet olduğunu söyleyenlerin toplu delilleri:

1. Resullullah (s.a.v)'in yukarıda geçen (1) nolu hadisi:

İmam Beyhakî, bu hadisin zayıf olduğunu söylemiştir. Hadisin merfu' olduğunu söylemek mümkün değildir. Ancak bu hadisi destekleyen başka rivayetler de vardır. (34)

2. Resullullah'ın (3) nolu hadisi: «Beş şey fitrattandır; sünnet olmak, eteği traş etmek, tırnakları kesmek, koltuk altlarını tıraş etmek ve bıyıkları kısaltmak.»

Bunlara fitrat sünnetleri denir. Dört nânesi nasıl sünnetse, sünnet olmak da öylece sünnettir. (35)

3. Sünnet olmak vâcip olmasaydı avret mahaline bakmak caiz olmazdı görüşü, yerinde değil; çünkü K â d î l y a z'ın değigi gibi vücudun maslahatı için avret mahalinin açılması mubahtır. Tedavi için bakmak da mübah olduğu halde farz değildir. Dünyevî bir yarar için avret yerinin açılması mübah olunca, dinî bir maslahat için haydı haydı caizdir. (36)

4. İslâm şîarı olduğu meselesi de vâcip olduğuna delil olmaz. Çünkü; İslâm'ın şîarı olan her şey vâcip değildir. (37)

Çocuk ne zaman sünnet edilmeli?

Çocuğun ne zaman sünnet edileceğine dair açık bir emir olmadığından, müctehitler, farklı görüşlere sahip olmuşlardır:

a) İmam Şafî'ye göre; çocuğun yedi günlük iken sünnet edilmesi menduptur. Yedi günlük olmadan önce sünnet etmek mekruhtur. (38)

(33) Mahmut Uzecendi, Fetâvâ Kâdihân, Bulak 1310, III, 409 (Fetâvâ Hindiyeye kenarında)

(34) M. Hattab es-Sübki, a.g.e I, 195; Kurtubî, a.g.e., II, 99; Azimâbâdî, a.g.e. XIV, 185-186

(35) M. Hattab es-Sübki, a.g.e. I, 195 (özetle)

(36) M. Hattab es-Sübki, a.g.e. I, 196

(37) M. Hattab es-Sübki, a.g.e. I, 196

(38) es-Seyyid Bekri ed-Dimyâti, a.g.e. IV, 175

KAYNAKLARA GÖRE SÜNNET OLMAK

Çünkü Resulullah (s.a.v.) torunları Hasan ve hüseyin'i yedi günlük iken sünnet ettirmiştir. (39) Eğer bu mümkün değilse kırk günlük olunca, bu da olmazsa, yedi yaşında sünnet edilir. (40)

b) Malikilere göre, yedi - on yaşları arası veya çocuğun sünnete dayanabileceği zaman yapılabilir. Ancak doğduğu gün ile yedi günlük iken bu işi yapmak mekruhtur, çünkü bunun Yahudilerin âdeti olduğunu ileri sürmektedirler. (41)

c) İmam Ahmad b. Hanbel (241) ise; Bu hususta bir delil görmedim.» diyor. Hanbeliler, Hz. İbrâhim, oğlu Hz. İshâk'ı yedi günlük iken, Hz. İsmâîl de on üç yaşında iken sünnet ettirmiştir, demekle beraber yedi-on yaşları arası yapılabilceğini de kaydederler. (42)

d) İmam Ebu Hanife (150) de: «Sünnetin ne zaman yapılacağı hakkında bir şey bilmiyorum.» demiştir. Hanefî âlimlerinin görüşleri şöyle özetlenebilir:

Çocuk dokuz yaşına varınca sünnet edilmeli, daha küçükken yapılırsa ne güzel! Şemsü'l-Eimme el-Hülvânî (448)'de: «Çocuk dayanabileceği zamandan itibaren buluş çağına varmadan sünnet edilmelidir.» diyor. (43)

İbnü'l-Münzir; «Sünnet olmak hususunda bir haber yok ki, ona dönülün, bir sünnet yok ki, ona uyulsun, eşyada asl olan ibahadır, kâidesini işletmek lazımdır.» der. (44)

Hanbelî İbnu Kudame el-Makdisî, bu konuda; «Ben derim ki, bunun belli bir vakti yoktur, çocuk ergenlik çağına varmadan önce ne zaman yapılırsa isabet edilmiş olur.» (45) demektedir.

Tip ve temizlik açısından sünnet olmak: (46)

Erkek tenasül uzvunun ucundaki deri (gulfe)yi kesip atmaktan iba-

(39) es-Seyyid Bekri ed-Dimyâti, a.g.e. IV, 175; İbnu Kudâme el-Makdisî, a.g.e. I, 110

(40) es-Seyyid Bekri ed-Dimyâti, a.g.e. IV, 175

(41) M. Hattab es-Sübki, a.g.e. I, 196

(42) İbnu Kudame el-Makdisî, a.g.e. I, 110

(43) Mahmud Ucezendi, a.g.e. III, 409

(44) Azimâbâdi, a.g.e. XIV, 190

(45) İbnu Kudâme, el-Makdisî, a.g.e. I, 110

(46) Bkz. Abdullah Ulvan, Terbiyetü'l-Evlâd F'l-İslâm, Beyrut, t.y., 108-110

ret olan ameliye; sünnettir. Bu, sağlık yönünden çok faydalıdır. Sünnet olmayanlarda gulfen'in içinde kir toplanır ve sayısız mikrop birikir.

Bundan başka, bu kirli madde cinsî münasebet esnasında kadının tenasül yollarına da bularak telâfisi zor hastalıklar meydana getirir. Sünnet olmayanlarda penisin başı ince bir zarla örtülüdür, sünnetlilerde bu zar, deri haline geçer, F r e n g i mikroplarının deriye nisbeten bu ince zardan geçmesi daha kolaydır.

Son zamanlarda Amerikada önemli bir inceleme yapılmıştır. Geniş ölçüde yapılan bu tetkikler neticesinde sünnetli erkeklerin eşlerinde u n k u rahim kanserinin daha nadir olduğu görülmüştür. (47)

Son yıllarda gazetelerde görüldüğü gibi, bilhassa Anglsakson memleketlerinde sünnet olanların çokluğu gözden kaçmıyor. Yapılan tıbbî tetkiklere göre sünnetli erkeklerle evli kadınlarda rahim kanserine daha az rastlanıyor. Hekimlere göre, sünnetsiz erkeklerin kabuk tabakasının altında toplanan smegma maddesi kadının rahmine temas edince, kansere yol açabiliyor. Sünnetli olanlarda Kaolopi kanserine hiç rastlanmamaktadır. (48)

Çocuk hastalıkları doktoru, Nejat Türkyılmaz, sünnet ameliyesinin sağlık yönünden zarûretini şöyle açıklıyor: Yeni doğan bebeklerin hepsinde fimozis (sünnet derisi darlığı) mevcuttur. Bu sebeple sünnet derisini sıyırmak, penis başını meydana çıkarmak hijyenik temizliğini yapmak mümkün olmaz. Neticede burada mikropların gizlenmesi, üremesi ve idrar yollarından içeri girerek iltihaplanmalara sebep olmaları çocuk hekimliği uygulamasında sık sık karşılaştığımız hallerdir. İleri derecede fimozis sebebi ile iltihaplanma olmadan da idrar yapma zorlukları, buna bağlı idrar birikimi ve idrar yollarında taş tesekkül etmesi rastladığımız olaylardandır. (49) Hâlen Sefaköy Teşhis Kliniği Çocuk Hastalıkları Doktoru Nazmi Yıldız da aşağı-yukarı aynı şeyleri dile getirmekle kalmayıp, şu gerçeği de üzerine basa basa ifade etmiştir; «İslâm dini neyi yasaklamışsa, mutlaka tıpta zararlı görülmüştür. Neyi emretmişse tıpta faydaları görülmüştür.»

Ayrıca erojenik uyarılmalarda preservative, R.I.A aletleri gibi dis

(47) Prof. Dr. Tefik Sağlam, *Diyanet Dergisi*, sayı, 2-3, Şubat-Mart 1964, 40

(48) Dr. Kamran Şenel, *Tercüman Gazetesi*, 7.3. 1973

(49) H. Asyahoğlu-A. Akarcalar, *İslâm'da Cinsel Sorunlar ve Çözüm yolları*, 119

KAYNAKLARA GÖRE SÜNNET OLMAK

unsurların cinsel zevki bozduğu, sünnet olmamış erkeklerin cinsel organlarındaki kabuk, cinsel birleşmenin ahengini ortadan kaldırdığı gibi, sünnet yeri derisinin etkisiyle karşı cins, döl yolu hazza duymamaktadır. Bazı gazetelerde görüldüğü gibi, çoğu kez çok ileri yaşlarda dahi müslüman olan gayri müslim erkeklerin, şahadet kelimesinden sonra sünnet olmaya ihtiyaç duydukları (50) evli erkeklerin eşlerinin ise, müslüman olur olmaz kocalarını sünnet olmaya zorlamaları da (51) sünnetli olmanın cinsel birleşmedeki oynamış olduğu rölün ifadesi olarak değerlendirmek de mümkündür. (52) Görülüyorki, sünnetin tıp ve temizlik açısından da değeri büyüktür.

Günümüzde çocuk sünnetleri:

Günümüzde yapılan çocuk sünnetleri iki şekilde değerlendirilebilir:

a) Dinin bir şiarı olduğu için değil de bir âdet olarak yapılan ve daha çok, anne - babanın çocuklarının mürüvvetini görme arzusundan doğan bir gaye ile yapılan sünnet düğünleri...

b) Dinî bir şiar olduğu için yapılan sünnetler! çocuklar sünnet edilirken bir merasim düzenlemek şart olmamakla beraber, İslâm'a ters düşmeyecek, kimseyi rahatsız etmeyecek merasimler düzenlemek mümkündür. İslâmî kaynaklarımızın bir kısmı sünnet ve düğün merasimlerine iştirak etmenin lüzûmundan bahsetmekle (53) hem bu merasimlerin meşru', hem de eskilerin de böyle merasimler tertîb ettiklerini gösterir.

Meselâ; çocuk bülüğ çağına varmadan önce sünnet edilir, hazırlanacak ziyafete, fakirler, eş-dost, konu-komşu davet edilir, merasime, mevlid, Kur'an, va'zu nasihat ve ilâhilerle süslenebilir. Yavrunun sıhhat ve istikbâli için duâ edilir, hediye verebilecek durumda olanların sünnet olmuş yavruya hediyeler vermeli, «Hediyeleşin sevişesiniz» (54) hadisi serifinin ruhuna uygun düşer sanırım. Hayırlı bir iş yaparken, israfa, zorluğa,

(50) Tercüman Gazetesi, 26.5. 1973

(51) Yeni Asır Gazetes, 10.2.1971; Ekspres; Tercüman; Günaydın Gazeteleri, 4.10.1971

(52) H. Asyalıoğlu-A. Akarcalar, a.g.e. 122-123

(53) el-Kerderî, Fetâvâ Bezzaziye (Hindiye kenar.) Bulak, 1310, VI, 364

(54) Münâvî, Feyzü'l-Kadîr (Camîu's-Sağır ile beraber) Mısır 1938, III, 271

yapmacık hareketlere, riya ve tasannua' yer vermemelidir. Aksi takdirde bu iş hayırlı olmaktan çıkar...

Sonuç: Sünnet olmayı Yüce Allah, Bütün Peygamberleri için uyulması gereken bir yol olarak seçmiş ve bize de İslâm'ın şiarı olarak kabul ettiği bu işi yapmamızı emretmiştir. (55)

İlk Sünnet olan Hz. İbrâhim (a.s.)dır. Ondan sonra bütün peygamberler bu yolu tutmuşlar, Peygamberimiz (s.a.v.) de ümmetine emretmiştir. Hayatî tehlike söz konusu olmadıkça müslüman olan kişinin sünnet olması gerekir. Çünkü sünnetin terki mümkün değildir. (56) Demek oluyor ki, temizlik manasına gelen **hitan**, (sünnet) vâcip veya en azından terki mümkün olmayan İslâm'ın bir işaretidir. Toplumumuzun bu işi titizlikle uygulaması her türlü takdirin üzerindedir.

---

(55) es-Seyyid Sabık, a.g.e. I, 33

(66) es-Serahsi, a.g.e. X, 156

الملخص

الختان هو من سنن الفطرة التي أختارها الله للأنبيا عليهم السلام ، وأمرنا بالاعتداء بهم فيها . وجعلها من قبيل الشعائر التي يكثر وقوعها ليعرف بها أتباعهم ويتميزوا بها عن غيرهم . واختلف العلماء في حكمه ، فقال برجوبه الشافعي وجمهور أصحابه وهو المشهور عن أحمد وعن أبي حنيفة أنه واجب ليس بفرض ، ومشهور مذهبه : أنه سنة من شعائر الاسلام ، والحق كما قاله الشوكاني : أنه لم يبق دليل صحيح يدل على الوجوب والاحتيقن السنة كما في حديث (خمس من الفطرة . . .)

وللختان حكم دينية عظيمة ، وفوائد صحية جلييلة قد أبان عنها العلماء ، وكشف عن آثارها الأطباء . فمن الحكم العظيمة :

- ١- أنه رأس الفطرة وشعار الاسلام .
- ٢- أنه من تمام الحنيفية التي شرعها الله علي لسان ابراهيم عليه السلام .
- ٣- أنه يتميز به المسلم من غيره من أتباع الديانات والملل الاخرى .
- ٤- أنه اقرار بالعبودية لله والامتثال لأوامره .
- ومن الفوائد الصحية الجلييلة :
- ١- أنه يجلب النظافة والتزيين وتحسين الخلقة وتعديل الشهوة .
- ٢- أنه تدبير صحي عظيم يقي صاحبه وزوجته كثيرا من الامراض والاختلاطات .
- ٣- أنه يتخلص المرء من الافرازات الدهنية والتفسخ والانتان بقطع القلفة .
- ٤- أنه يقلل الختان إمكان الإصابة بالسرطان وقد ثبت أنّ هذا السرطان كثير الحدوث في الاشخاص المتضيقة قلفتهم ، بيد أنه نادر جدّا في الشعوب التي توجب عليهم شرائعهم الختان .

مكدا يقول العلماء والأطباء المتخصّصون في مهنتهم الذين نقلنا عنهم شخصيًا وكتابةً في

هذا المقال .